

Nr 287.

Av herr **Reuterskiöld**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om allmänna vägar m. m.*

Genom proposition nr 21 har Kungl. Maj:t bl. a. framlagt förslag dels till ny väglag dels till lag om vägdistrikt. Beträffande den senare, som innebär utbrytning ur nu gällande väglag av alla där förefintliga bestämmelser av *kommunallags natur*, bör ur formell synpunkt erkännas det riktiga i denna utbrytning, som med fördel kunde beaktas även i fråga om andra lagar med delvis kommunalrättsligt innehåll såsom t. ex. fattigvårdslagen. Ur innehållssynpunkt åter inbjuder förslaget till kritik, som dock i detta sammanhang må lämnas därhän. Beträffande åter förslaget till lag om allmänna vägar är det huvudsakligen i ett avseende, som starka betänkligheter resa sig mot dess godtagande, även om vissa erinringar i övrigt böra göras, såsom t. ex. därom, att förhållandet till 1930 års lag om vägrätt ingalunda blivit klarlagt genom lagtexten, i den mån också denna lag avser ersättningar för intrång.

Huvudinvändningen mot förslaget gäller den föreslagna vägnämnden och i samband därmed föreskrifterna i förslaget till lag om vägdistrikt angående Konungens Befallningshavandes rätt att förordna en ledamot med suppleant i vägstyrelse (§ 31) och angående underställning av vägstyrelsens beslut i händelse denna ledamot antecknat avvikande mening (§ 62).

Vad först angår sistnämnda båda bestämmelser, innebära dessa, att vägstyrelsen, för vilken Konungens Befallningshavande utfärdar reglemente, väsentligen blir ett organ för Konungens Befallningshavande mera än för vägdistriktet och därmed endast formellt, men knappast reellt ett självförvaltningsorgan. Då det ligger vikt vid att självförvaltningen förblir verklighet och ej blott en form för administrativ uniformitet, synas dessa bestämmelser böra ur lagen utgå.

Detsamma gäller om vägnämnden i den gestaltning densamma fått genom förslaget. Några större eller viktigare uppgifter hava, åtminstone skenbart, visserligen icke tillagts vägnämnden, men det är *ur principiell synpunkt* och med hänsyn till möjliga konsekvenser, om eller när inom en sannolikt ej avlägsen framtid denna nämnd vidare utvecklas, som det synes bättre att stämma i bäcken än i ån. Principiellt är det icke riktigt, att överhuvud ersättningsfrågor i samband med intrång i jordägarens rätt avgöras av en nämnd utan några som helst juridiska kvalifikationer och utan varje självständighet och eget ansvar. Icke för ty stadgas i förslagets §§ 30, 33, 36, 41, 42 och 51 befogenhet för nämnden att bestämma om vissa ersättningar. Lika felaktigt är att låta nämnden meddela föreskrifter, som innebära intrång i jordägares rätt, såsom dock skett i samma paragrafer liksom även i § 40; dylika föreskrifter och förelägganden böra icke få meddelas av annan än *ämbetsmyndighet* under ämbetsansvar och kunna utan svårighet överlämnas till Konungens Befallnings-

havande — den nu föreslagna anordningen är blott en återklang av kristidsförvaltningens betänkliga kommissioner.

Härtill kommer, att vägnämnden uteslutande är ett verktyg eller organ för Konungens Befallningshavande, som tillsätter både dess ordförande och dess ledamöter men ändock är besvärinstans över nämnden (§ 56). Det ser ut, som skulle nämnden icke ens kunna i något fall träda i verksamhet utan att detta av någon påkallas, vilken då skall göra framställning om ärendets hänskjutande till nämnden hos Konungens Befallningshavande (§ 48). Att Konungens Befallningshavandes prövning i besvärsväg av nämndens beslut under sådana förhållanden blir värdelös, ligger i öppen dag, men är dessutom ur allmän förvaltningssynpunkt felaktigt och rättsligt oförsvarligt. Det gäller att icke på detta viktiga område öppna dörren för godtycket och sätta detta i rättsprövningens ställe.

Om emellertid en vägnämnd anses önskvärd, synes det nödvändigt, att densamma organiseras på annat sätt och erhåller självständig befogenhet utan förmedling av Konungens Befallningshavande. En möjlighet vore att låta ledamöterna väljas av landstinget och låta ordföranden, som alltid bör vara rättsbildad och helst ortens domare, förordnas av häradsrätten eller måhända inom vissa valbara kategorier utses av landstinget.

Huruvida de framlagda förslagen böra överhuvud, efter ändringar, godtagas eller eljes avslås, torde böra bero av ett övervägande, som ännu ej kan slutligt ske. Men under alla förhållanden hemställas,

att riksdagen, därest proposition nr 21 icke avslås, ville för sin del besluta, *dels* att de föreslagna bestämmelserna om vägnämnd skola utgå, *dels* att ur kommunallagförslaget om vägdistrikt skola utgå bestämmelserna om en av Konungens Befallningshavande utsedd ledamot av vägstyrelse.

Stockholm den 30 januari 1934.

C. A. Reuterskiöld.